

§2. Показники доброчуту

Шукай правди, а не прибутку. Справжній доброчут є тільки тоді, коли отриманий завдяки твоїй праці, яка принесла користь і щастя іншим. Наслідуй за-саду не “інвестиції — бізнес — прибуток”, а “му-дрість — творчість — доброчут”.

*Митрополит Андрей Шептицький,
український церковний, культурний і громадський діяч*

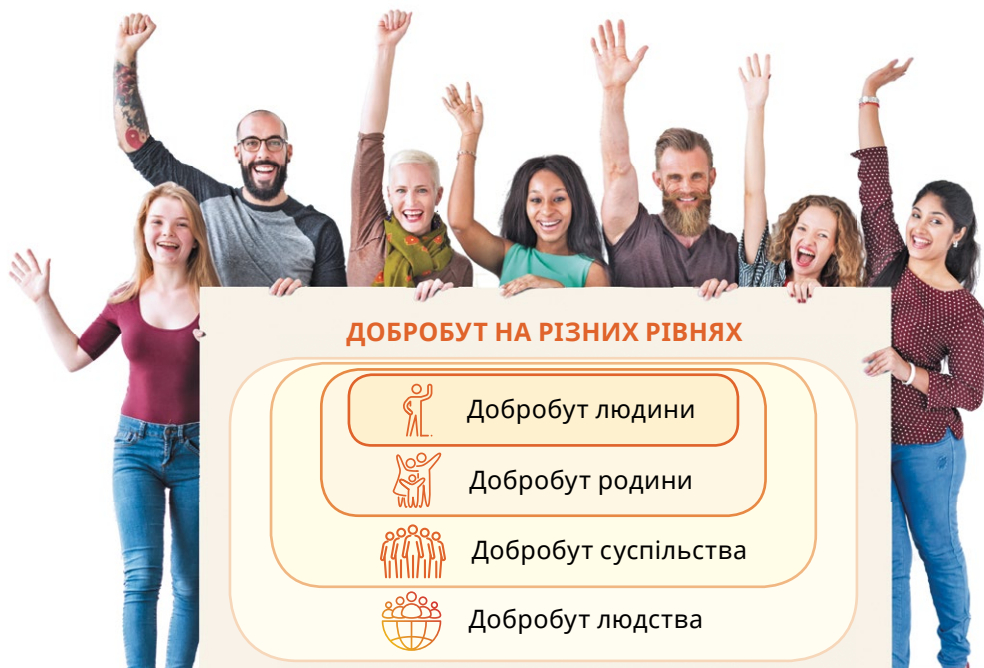
1. Як ти розумієш слова Андрея Шептицького? Чи є висока фінансова забезпеченість основним показником доброчуту? Поясни свою думку.
2. Пригадай, що є показниками доброчуту. Чи однакові показники особистого й суспільного доброчуту?

Чому доброчут є багаторівневим поняттям?

Доброчут стосується не лише однієї людини. Можна говорити про доброчут окремої людини, родини, суспільства і навіть усього людства.

Усі ці рівні пов'язані між собою. Доброчут родини залежить від доброчуту кожного її члена. Так само доброчут суспільства залежить від доброчуту багатьох родин і людей, а доброчут людства — від доброчуту різних суспільств.

Водночас світові події чи тенденції змінюють життя окремих суспільств. Від умов у суспільстві залежить добробут конкретних родин. А добробут родини впливає на добробут усіх її членів.

На добробут впливає значна кількість чинників, а на кожному рівні його оцінюють за різними показниками, що характеризують добробут.

3. Удвох із однокласником/однокласницею проаналізуйте показники суспільного добробуту і доповніть їх перелік.

ПОКАЗНИКИ СУСПІЛЬНОГО ДОБРОБУТУ

 Економічні	 Соціальні	 Екологічні
середній рівень доходу на особу	якість освіти	якість повітря й води
рівень зайнятості	якість медичних послуг	наявність зелених зон
відсоток населення за межею бідності	рівень участі в громадському житті	рівень забрудненості території
...	...	...

Не важко переконатися, що добробут — це багатогранне явище. Саме тому під час визначення рівня добробуту треба врахувати різні аспекти цього явища.

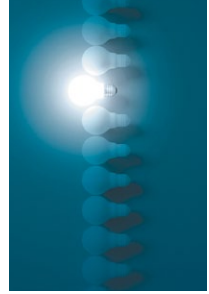
4. Змодельуйте дискусію про значущість складників добробуту та їхніх показників.

- ✧ Як ти ставишся до кожної висловленої думки?
- ✧ Чия думка тобі найближча? Обґрунтуй свою позицію.

Чи можна оцінити добробут за одним показником?

Один окремо взятий показник висвітлюватиме неповну картину. Наприклад, валовий внутрішній продукт на душу населення є популярним показником, але в ньому не враховано такі дані, як-от нерівність доходів, якість медицини, екологічний стан, рівень освіти, реальний рівень життя тощо.

Валовий внутрішній продукт — вартість усіх товарів і послуг, вироблених у країні для споживання, продажу або заощаджень за певний період часу (за квартал чи рік).

Межа бідності — рівень доходу, зниження якого унеможливає задоволення основних потреб.

А такий показник, як рівень бідності, демонструє, скільки людей живуть за межею бідності, але не відображає добробут середнього класу. Тривалість життя так само є вагомим показником, проте в ньому не взято до уваги добробут у матеріальному вимірі.

Оцінювання добробуту тільки за одним показником схоже на оцінювання айсберга за його вер-

шиною. Верхівка, яку ми бачимо, — це лише його незначна частина. Більшість — 90 % айсберга — схована під поверхнею, однак саме вона визначає розміри й форму айсберга.

5. Ознайомся з результатами дослідження Індексу людського розвитку (ІЛР). Удвох з однокласником / однокласницею поміркуйте, чи відображає ІЛР рівень суспільного добробуту. Поясніть свою думку.

Чому комплекс показників добробуту важливий?

Оскільки поняття добробуту багатогранне й комплексне, дослідники активно шукають різні показники, за якими можна оцінити цей важливий чинник людського буття. Серед них — рівень і якість освіти, спосіб та умови життя людини, індекс людського розвитку, індекс щастя тощо.

Під час оцінювання добробуту беруть до уваги комплекс показників, що створює повну картину стану суспільного добробуту. Наприклад, у межах Програми розвитку ООН (2023 р.) було проаналізовано добробут у громадах, постраждалих від війни в Україні. До цього дослідження внесли не тільки такі показники, як матеріальний стан членів громад, а й рівень тривожності, доступ людей до гуманітарної допомоги, зруйнованість інфраструктури тощо.

Комплекс показників добробуту — це набір взаємопов'язаних кількісних і якісних показників, що разом відображають різні аспекти життя певної людини або населення якої-небудь країни (освітні, економічні, соціальні, екологічні, медичні, психологічні тощо).

Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) розробила показник “Індекс кращого життя”, який оцінює рівень добробуту на основі таких параметрів:

- рівень доходу населення;
- житлові умови;
- забезпеченість роботою;
- рівень громадської активності населення;
- рівень освіти;
- стан навколишнього середовища;
- участь громадян у суспільному житті;
- якість і вартість медичних послуг;
- ступінь задоволеності життям;
- рівень безпеки.

6. Об'єднайтеся в групи і, користуючись інтернет-джерелами, підготуйте інформаційну довідку або інформаційний плакат про один із комплексних показників суспільного добробуту:

- Індекс стійкого економічного добробуту, або Індекс збалансованого добробуту (*Index of Sustainable Economic Welfar*);
- Індекс сталого розвитку (*Index of Sustainable Development Index*);
- Індикатор справжнього прогресу (*Genuine Progress Indicator*);
- Національні розрахунки добробуту (*National Accounts of Well-being*);
- Індекс соціального прогресу (*Social Progress Index*);
- Міжнародний індекс щастя (*Happy Planet Index*).

Що є показниками добробуту дітей?

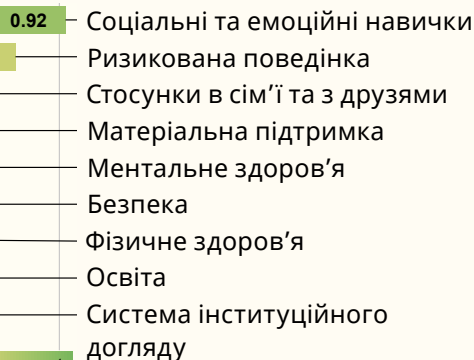
У сучасному суспільстві важливою умовою побудови й розвитку стало-го майбутнього є добробут дітей. А в українському суспільстві це — пріоритетне питання національного розвитку. Нині загальноновизнаним підходом до вимірювання добробуту дітей є застосування комплексу показників, кожен із яких відображає різні аспекти їхнього життя.

7. Ознайомся з переліком показників, що їх використовують різні світові організації для дослідження добробуту дітей.

- ✧ Який показник ти вважаєш найповнішим для оцінювання добробуту дітей? Поясни свою думку.

0.64

Високе значення

13

1. Добробут розуміють як комплекс складників, що охоплює не лише матеріальний, а й суспільний, психологічний, правовий, політичний та інші чинники як стосовно окремої людини, так і на рівні всього суспільства. Кожний складник добробуту оцінюють за окремими показниками.
2. За одним окремо взятим показником не можна оцінити ступінь досягнення добробуту. Навіть складний комплексний показник не забезпечує повної картини суспільного добробуту.
3. Визнаним підходом до вимірювання як суспільного, так і особистого добробуту є застосування набору показників, кожен із яких відображає різні аспекти добробуту.
4. Набір показників добробуту дітей та підлітків суттєво відрізняється від набору показників суспільного добробуту чи добробуту дорослої людини. Він уміщує ті показники, які є ключовими для забезпечення сталого й щасливого майбутнього кожної країни.

svitdovkola.org/zbd9/3

§3. Шляхи створення добробуту

Змінюйте світ на краще, піклуйтеся про нього, тому що ви в ньому живете!

*Андрій Кузьменко (псевдонім — Кузьма Скрыбін),
український співак, композитор,
письменник і продюсер*

1. Чи погоджуєшся ти із закликом лідера гурту “Скрыбін”? Поміркуй, чи означають слова “змінювати світ на краще” те саме, що й створювати добробут? Поясни свою думку.

Чи залежить твій добробут від добробуту інших?

Добробут — основа щасливого життя. Проте суспільний добробут тісно пов’язаний з особистим добробутом, добробутом кожної родини та громади.

2. Як ти вважаєш, чи можна поставити знак рівності між твоїм особистим добробутом і добробутом твоєї родини? Чи залежить від тебе добробут родини? Як плекає добробут твоя родина? А як створити особистий добробут? Чи збігаються ці способи? Який висновок можна зробити?

